

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 91/2022-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonným zástupcom [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátskou kanceláriou AKSK s. r. o., Námestie SNP 15, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 27Ek/194/2020 z 22. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh doručenej ústavnému súdu 12. januára 2022 vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 30P/303/2015 z 15. júna 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) č. k. 5Cop/61/2016 z 25. októbra 2016 bolo rozvedené manželstvo [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka sťažovateľa“) a zároveň boli upravené práva a povinnosti rodičov na čas po rozvode k sťažovateľovi (maloletému dieťaťu) na čas po rozvode. Sťažovateľ bol zverený do osobnej starostlivosti matky. Povinný (otec sťažovateľa) mal na výživné sťažovateľa prispievať v sume 130 eur mesačne k rukám matky sťažovateľa

2. Sťažovateľ prostredníctvom svojej matky podal 31. januára 2020 na okresnom súde návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému z dôvodu neplatenia výživného. Pohládávka na výživnom mala predstavovať sumu 4 940 eur (určená od právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku krajského

súdu 28. októbra 2016 do podania návrhu na vykonanie exekúcie 31. januára 2020, t. j. 38 mesiacov).

3. Povinný proti upovedomeniu o začatí exekúcie podal návrh na zastavenie exekúcie s odôvodnením, že s matkou sťažovateľa a sťažovateľom obnovili svoje spolužitie od Vianoc 2016 do konca augusta 2018. Podľa povinného matka sťažovateľa toto obdobie nenamietala. Z uvedeného dôvodu je podľa povinného exekučný titul neúčinný.

4. Vyšší súdny úradník okresného súdu návrh povinného na zastavenie exekúcie uznesením č. k. 27Er/194/2020 z 27. novembra 2020 zamietol. Pre zmenu sudca okresného súdu na základe sťažnosti povinného napadnutým uznesením zastavil exekúciu v časti 4 290 eur (za 33 mesiacov) s odôvodnením, že: „... je potrebné dať za pravdu povinnému, že vyšší súdny úradník v napadnutom uznesení nezobral na zreteľ tú vážnu skutočnosť, že pokiaľ oprávnený i jeho matka prišli bývať k povinnému, povinný im za ten čas zabezpečoval bývanie, prispieval na stravu, bežné výdavky a podobne. Aj týmto spôsobom za danej situácie mohol povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Exekučný súd je toho názoru, že pokiaľ povinný z vyživovacej povinnosti má maloletého u seba a riadne zabezpečuje jeho potreby, tak si plní vyživovaciu povinnosť. Ak by prijal názor, že okrem vyššie uvedených plnení mal povinný ešte k rukám matky plniť to čo ukladá exekučný titul, bol by to iba číro čistý formalizmus a tento záver by bol zjavne nespravodlivý voči povinnému a v rozpore s dobrými mravmi. Z toho dôvodu má exekučný súd za to, že počas obnovenia a trvania spolužitia povinného s matkou oprávneného si povinný plnil svoju vyživovaciu povinnosť a teda v časti týchto 33 mesiacov súd musí skonštatovať, že návrh na vykonanie exekúcie nebol podaný dôvodne.“

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa sťažovateľa exekučný súd uvedeným spôsobom rozhodol napriek tomu, že rozsudkom stanovená povinnosť prispievať sťažovateľovi na výživu nebola zrušená. Vykonávané rozhodnutie zo základného konania presne stanovilo formu, akou sa má platiť výživné, teda že sa má platiť v peniazoch vo výške 130 eur mesačne. Bolo teda presne stanovené, akým spôsobom má povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Napriek uvedenému však okresný (exekučný) súd rozhodol mimo zákonného rámca uvedeného v právoplatnom rozhodnutí.

6. Okresný (exekučný) súd podľa sťažovateľa nezákonne a arbitrárne bez akýchkoľvek relevantných dôkazov rozhodol, že uvedené naturálne plnenie je v hodnote súdom stanoveného výživného, o ktorom plnení má sťažovateľ navyše pochybnosť, či bolo vôbec poskytnuté. Podľa sťažovateľa má právomoc posúdiť zmenu v spôsobe plnenia výživného výlučne všeobecný súd, nie exekučný súd.

7. Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“ Podľa čl. 36 ods. 1 listiny: „Každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.“

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.“

10. Podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku: „Súd exekúciu zastaví v celom rozsahu alebo v časti, ak sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu.“

11. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (IV. ÚS 233/04), inak povedané, právo na spravodlivý proces. Avšak obsah tohto práva nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech (IV. ÚS 369/09).

12. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochranu ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom

prípade viedli k rozhodnutiu (II. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

14. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak u ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, III. ÚS 153/07).

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa, že okresný (exekučný) súd napadnutým uznesením arbitrárne určil spôsob plnenia vyživovacej povinnosti zo strany povinného voči sťažovateľovi, pretože podľa sťažovateľa stanovenie rozsahu výživného určeného na vymáhanie má byť vo výlučnej právomoci všeobecného (civilného) súdu. Tak došlo podľa sťažovateľa k nezákonnému zastaveniu (čiastočnému) exekúcie.

16. Okresný súd napadnutým uznesením čiastočne zastavil exekúciu na vymoženie výživného v sume 4 290 eur z dôvodu, že povinný a matka sťažovateľa po právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu obnovili spolužitie v rozmedzí 33 mesiacov. Matka sa so sťažovateľom nasťahovali k povinnému. Na základe uvedeného dôvodu povinný nevykonával úhrady spôsobom určeným súdom (130 eur mesačne) a podľa okresného súdu si plnil vyživovaciu povinnosť iným spôsobom (naturálnym).

17. Ústavný súd konštatuje, že rozhodovacia prax súdov pripúšťa, že vydané právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sa za istých okolností po ich vydaní mení či dokonca zruší. K takejto modifikácii súdneho rozhodnutia tohto typu dochádza na základe právne významných skutočností, ako je napríklad aj obnovenie spolužitia rodičmi maloletého (R 31/1968, R 8/1982).

18. Okresný súd napadnutým uznesením zobral do úvahy obnovenie spolužitia rodičov ako skutočnosť, ktorá bráni vymáhateľnosti časti exekučného titulu.

19. Ústavný súd konštatuje, že zákonná povinnosť vyživovať maloleté dieťa môže mať aj nefinančnú (naturálnu) formu. Plnením vyživovacej povinnosti je aj samotná osobná starostlivosť o dieťa. Ide dokonca o najbežnejší spôsob naplňovania vyživovacej povinnosti. Naopak, vo vzťahoch založených na dohode sú finančné formy výživného zriedkavé a obmedzujú sa na plnenia vreckového a pod. Výživné teda nespočíva len v peňažnom plnení, ale aj v povinnosti vyživovať a zaopatrovať oprávnenú osobu v naturálnej podobe, t. j. vo faktickej starostlivosti o jej bývanie, ošatenie, hygienu, zdravie vrátane starostlivosti o jeho výchovu a všestranný rozvoj.

20. Ak okresný súd odôvodnil zastavenie exekúcie v rozsahu, ktorému korešponduje obdobie spolužitia sťažovateľa a povinného, ústavný súd nevidí v takomto postupe ústavne neudržateľné rozhodnutie, a to napriek tomu, že sťažovateľova argumentácia o prelomení súdneho rozhodnutia o výživnom pri zmene pomerov súdnym rozhodnutím je správna. Štandardne sa súd prioritne v základnom konaní zaoberá zmenou pomerov a nové rozhodnutie o výživnom determinuje aj následný vývoj exekúcie. Na druhej strane však môžu nastať situácie, že povinný síce uspeje so zmenou rozsudku (zrušenie výživného v určitom období), no nemusí sa reálne domôcť vrátenia

výživného, ak by exekúcia zmenu pomerov nezohľadnila. V okolnostiach veci ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZÚS“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K čl. 47 ods. 2 charty:

21. Podľa čl. 47 ods. 2 charty: *„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.“*

22. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani z jej príloh podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by okresný súd vo veci rozhodovania o sťažnosti povinného, ktoré viedlo k vydaniu napadnutého uznesenia, aplikoval právo Európskej únie (IV. ÚS 172/2020).

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd časť ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 2 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní odmietol rovnako ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZÚS.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu